

Nota reserves en voorzieningen

Documentnummer INT-14-13925

behorend bij raadsvoorstel / raadsbesluit INT-14-13923

Nota Reserves en Voorzieningen 2015

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Doel	4
1.3 Opzet en leeswijzer	4
2. Wettelijk kader	5
2.1 Algemeen	5
2.2 Reserves	5
2.3 Voorzieningen	7
2.4 Verschillen tussen reserves en voorzieningen	8
3. Beleid en beheer	9
3.1 Reserves	9
3.1.1 Instellingscriteria reserves	9
3.1.2 Wijze van instelling reserves	9
3.1.3 Mutaties op reserves	10
3.1.4 Wijzigen doel of bestemming reserves.....	10
3.1.5 Opheffen van reserves	10
3.2 Voorzieningen	10
3.2.1 Instellen van voorzieningen	10
3.2.2 Beoordelen van voorzieningen	11
3.2.3 Mutaties op voorzieningen.....	11
3.2.4 Opheffen van voorzieningen	11
4. Rentebeleid	12
5. Actualisatie reserves en voorzieningen	13
5.1 Op te heffen reserves en voorzieningen	13
5.2 Toe te voegen reserves en voorzieningen	14
Bijlagen	15
<i>Bijlage 1 – Overzicht reserves na actualisatie</i>	15
<i>Bijlage 2 – Overzicht voorzieningen na actualisatie</i>	20

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In de financiële verordening van de gemeente Beverwijk (2013) staat opgenomen dat in de nota reserves en voorzieningen de vorming en besteding van reserves en voorzieningen wordt behandeld evenals de toerekening van rente. Bij de programmabegroting en de jaarrekening verstrekt het college jaarlijks een geactualiseerd overzicht van de stand van de reserves en voorzieningen.

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de daarmee samenhangende financiële verordening ex. art. 212 van de gemeentewet wordt eens in de vier jaar een nota reserves en voorzieningen ter vaststelling aan de Raad voorgelegd. De meest recente nota reserves en voorzieningen van de gemeente Beverwijk is in september 2010 vastgesteld en komt te vervallen na vaststelling van deze nota.

1.2 Doel

In 2010 is een nieuw beleids- en beheerkader voor de reserves en voorzieningen vastgesteld waarbij tegelijk is aangesloten op de gewijzigde regels van het BBV. Dit leverde een groot aantal wijzigingen in de nota reserves en voorzieningen op. Omdat het BBV sinds 2010 met betrekking tot reserves en voorzieningen nauwelijks wijzigingen heeft ondergaan, ligt de nadruk in deze nota op herziening en actualisatie.

Het doel van deze nota is dan ook om het beleids- en beheerkader voor de reserves en voorzieningen wederom vast te stellen en de gegevens van de individuele reserves en voorzieningen te actualiseren.

1.3 Opzet en leeswijzer

Hoofdstuk 2 van deze nota gaat nader in op het wettelijk kader van de reserves en voorzieningen en behandelt de diverse definities, functies, categorieën en verschillen tussen reserves en voorzieningen. In hoofdstuk 3 worden de diverse beleids- en beheersregels weergegeven, waarna een kort hoofdstuk 4 aan het rentebeleid is gewijd. De consequenties van de geactualiseerde reserves en voorzieningen komen in hoofdstuk 5 aan bod.

In bijlage 1 en 2 wordt een overzicht van de herziene reserves en voorzieningen weergegeven.

2. Wettelijk kader

2.1 Algemeen

De uitvoering van artikel 186 van de Gemeentewet is neergelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Het BBV bevat afzonderlijke bepalingen voor reserves en voorzieningen. Hieronder worden de begrippen nader toegelicht, gebaseerd op de geldende teksten van het BBV op 13 december 2013.

2.2 Reserves

Eigen vermogen

Volgens artikel 42 van het BBV bestaat het eigen vermogen uit de reserves (algemene reserve en bestemmingsreserves) en het gerealiseerde resultaat (volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening). Het gerealiseerde resultaat is in feite het saldo van baten en lasten plus toevoegingen en onttrekkingen aan reserves, op grond van eerdere besluitvorming. In de huidige terminologie is dit dan een rekeningssaldo waaraan nog geen bestemming is gegeven en waarvoor een voorstel wordt gedaan bij de jaarrekening (op de balans wordt dit tot uitdrukking gebracht als “rekeningresultaat” en behoort dus tot het eigen vermogen). De feitelijke bestemming van dit saldo vindt pas plaats nadat de raad heeft besloten over een voorstel tot de bestemming ervan.

Definitie reserves

Reserves kunnen worden omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vrij zijn te besteden. Artikel 43 lid 1 van het BBV onderscheidt de reserves naar:

- a. de algemene reserve;
- b. bestemmingsreserves.

De algemene reserve dient ter afdekking van risico's, terwijl bestemmingsreserves zijn ingesteld voor een bepaald doel of bestemming. In artikel 43 lid 2 van het BBV wordt een bestemmingsreserve gedefinieerd als een reserve waaraan de gemeenteraad een bepaalde bestemming heeft gegeven. Algemeen geldt dat als de bestemming door de raad kan worden gewijzigd, sprake is van een (bestemmings-) reserve; bij een voorziening kan dit niet.

Negatieve reserves

Een reserve mag in principe niet negatief zijn. Indien een negatieve reserve dreigt, dient tijdig aan de raad gemotiveerd worden voorgesteld om te besluiten tot een extra storting, dan wel tot bijstelling van het beoogde doel of een andere wijze van dekking.

Bestemmingsreserves en waardering activa

Volgens art. 62 van het BBV moeten investeringen met een economisch nut bruto, dus voor het bedrag van de investering, worden geactiveerd. Dit betekent dat het niet is toegestaan onttrekkingen aan reserves in mindering te brengen op activa met een economisch nut. Alleen bijdragen van derden die in directe relatie staan met dit actief mogen op de waardering in mindering worden gebracht. Indien het gaat om investeringen met een maatschappelijk nut (investeringen in de openbare ruimte) dan geeft art. 62 lid 3 van het BBV aan dat (bestemmings-)reserves wel in mindering mogen worden gebracht op deze activa.

Type en functies van reserves

Reserves kunnen diverse functies hebben welke tegelijkertijd kunnen gelden. De volgende vijf functies worden onderscheiden:

1. De financieringsfunctie

Alle reserves hebben een financieringsfunctie, omdat ze onderdeel uitmaken van het totale vermogen van de gemeente. Door investeringen of andere grote uitgaven hiermee te financieren wordt de noodzaak beperkt tot financiering via rentedragend vermogen. In dat geval "leent" de gemeente van zichzelf in plaats van vaste geldleningen (rentedragend vermogen) aan te trekken van derden.

2. De bufferfunctie

De bufferfunctie is de belangrijkste functie van het eigen vermogen van overheidslichamen. In het bijzonder de algemene reserve dient als buffer om in bepaalde (onvoorziene) omstandigheden te kunnen worden ingezet om risico's af te dekken. Dit geldt in feite ook voor reserves met een risicomotief en voor de meeste voorzieningen.

3. De bestedingsfunctie

Een gemeente heeft de mogelijkheid geld te sparen om het vervolgens uit te geven. Als de bestemming van een reserve uiteindelijk incidentele uitgaven betreft, spreekt men van een reserve met een bestedingsfunctie. Als voorbeeld kan genoemd worden een bestemmingsreserve voor de bouw van een accommodatie.

4. De inkomensfunctie

De gemeente betaalt geen rente of dividend over het eigen vermogen. We spreken van reserves met een inkomensfunctie wanneer de bespaarde rente hiervan *structureel* wordt gebruikt als dekkingsmiddel. Een dergelijke reserve kan vanuit dit oogpunt niet voor iets anders worden gebruikt. Bij een besluit dit toch te doen zal het ontstane dekkingstekort moeten worden opgevangen door nieuwe inkomensstromen of bezuinigingen op de uitgaven.

5. De egalisatiefunctie

Reserves (en voorzieningen) kunnen worden gevormd om baten en lasten over de jaren heen gelijkmatig te verdelen. Extreme pieken en dalen in de exploitatie kunnen zo worden vermeden. Zo kunnen ongewenste schommelingen in tarieven die aan derden in rekening worden gebracht via een egalisatiereserve worden opgevangen.

Onderverdeling bestemmingsreserves

Gemeente Beverwijk kent drie soorten bestemmingsreserves:

- (Tariefs)egalisatiereserves;
- Kapitaallastenreserves;
- Overige bestemmingsreserves.

Tariefsegalisatiereserves (financierings- en egalisatiefunctie)

We spreken van egalisatiereserves indien een bestemmingsreserve is ingericht om schommelingen in tarieven te voorkomen. Voorbeelden zijn de egalisatiereserve parkeren en de egalisatiereserve riolering.

Kapitaallastenreserves (financierings- en egalisatiefunctie)

In het kader van de BBV is het niet toegestaan om reserves rechtstreeks in mindering te brengen op investeringen met economisch nut. Deze investeringen moeten bruto worden geactiveerd en afgeschreven. Via de vorming van een (afzonderlijke) bestemmings-reserve kunnen de kapitaallasten, die in de exploitatie op de betreffende producten staan, worden afgedekt door jaarlijks een bedrag gelijk aan de kapitaallasten uit die bestemmingsreserve te laten vrijvallen. Op die manier kan worden bereikt dat deze lasten (ook in de toekomst) budgetneutraal zijn. Een kapitaallastenreserve heeft dus slechts administratieve, financieel-

technische achtergronden. Voorbeelden zijn de reserve kapitaallasten Atletiekbaan en de kapitaallasten Stadhuis.

Er dient rekening te worden gehouden met het onderscheid tussen bestemmingsreserves die vrij besteedbaar zijn en bestemmingsreserves die worden aangehouden voor de dekking van (een gedeelte van) de kapitaallasten van activa die al in het bezit zijn van de gemeente. Het veranderen van deze laatste categorie van bestemmingsreserves heeft immers gevolgen voor de exploitatie.

Overige bestemmingsreserves (financierings- en bestedingsfunctie)

Bij de overige bestemmingsreserves is sprake van een toekomstige aanwending waarbij op het moment van vorming van deze reserve nog geen (wettelijke of feitelijke) verplichting tegenover derden bestaat. Het bestedingsdoel ligt in principe vast. Hierbij kan sprake zijn van eenmalige doelen. Voorbeeld is de reserve decentralisaties.

De Algemene Reserve heeft een financierings- en bufferfunctie. Overigens wordt voor het beleid betreffende het weerstandsvermogen in relatie tot de algemene reserve verwezen naar de nieuwe "Nota risicomangement en weerstandsvermogen".

Bovenstaande reserves kunnen niet worden vergeleken met stille reserves. Stille reserves zijn de meerwaarden van (financiële of materiële) bezittingen waarvan de reële verkoopwaarde hoger is dan de boekwaarde. Bij een eventuele verkoop treedt dan een boekwinst op. Echter, artikel 63 lid 1 BBV staat herwaardering van activa tegen een hogere actuele waarde dan de boekwaarde in de weg. Stille reserves kunnen dus niet worden weggeboekt en vormen in die zin geen echte reserves en worden om die reden in deze nota niet verder uitgewerkt.

2.3 Voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen van de gemeente. Voorzieningen worden gevormd voor, min of meer onzekere, onvermijdelijke verplichtingen, verliezen en risico's waarvan de omvang goed kan worden geschat. Ook worden voorzieningen getroffen voor de verplichte besteding van geormerkte gelden van derden. Tevens kunnen voorzieningen betrekking hebben op het egaliseren van jaarlasten, samenhangend met het in de tijd onregelmatig gespreid zijn van bepaalde kosten, die zijn oorsprong mede vinden in voorgaande jaren, zoals groot onderhoud. In artikel 44 van het BBV staat het volgende over voorzieningen:

1. Voorzieningen worden gevormd wegens:

a. *Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;*

b. *Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;*

c. *Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.*

d. *Bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven (BBV artikel 35, eerste lid onder b)*

2. *Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren (deze categorie wordt onder de overlopende passiva verantwoord);*

3. *Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.*

Onderverdeling voorzieningen

Binnen de gemeente Beverwijk zijn drie categorieën van voorzieningen mogelijk:

- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's;
- Voorzieningen voor gelden van derden;
- Egalisatievoorzieningen.

Voorzieningen verplichtingen, verliezen en risico's (ex artikel 44 lid 1 a en b BBV)

Deze voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen en risico's welke vanuit bedrijfs-economisch oogpunt noodzakelijk zijn en worden binnen de gemeente Beverwijk onderverdeeld in de volgende categorieën:

- Voorzieningen personeel en sociale plannen;
- Voorzieningen grondexploitaties;
- Voorzieningen financiële deelnemingen;
- Overige voorzieningen.

Voorzieningen gelden van derden (ex artikel 44 lid 2 BBV)

Het gaat hierbij om middelen welke verkregen worden van derden die specifiek besteed moeten worden aan een bepaald doel. Bij niet besteding van de middelen moeten deze terugbetaald worden.

Egalisatievoorzieningen (ex artikel 44 lid 1 c BBV)

Deze voorzieningen worden gevormd ter egalisering van in de tijd onregelmatig gespreide kosten, zoals groot onderhoud. De vorming van een egalisatievoorziening dient gebaseerd te zijn op een beheerplan welke is opgesteld over een periode van minimaal 10 jaren. Deze hebben vooral betrekking op het periodiek terugkerend groot onderhoud van kapitaalgoederen, zoals wegen, groen, riolering en gebouwen. In het uitgavenpatroon van het beheerplan wordt rekening gehouden met een nader vast te stellen inflatiepercentage. Een beheerplan wordt jaarlijks geactualiseerd. Deze actualisatie is nodig om periodiek het noodzakelijke niveau te kunnen bepalen als gevolg van bijvoorbeeld veranderingen m.b.t. techniek, bijstelling inflatiepercentage, stedenbouwkundige ontwikkelingen etc. Bij vaststelling van het beheerplan wordt het te hanteren kwaliteitsniveau vastgesteld.

2.4 Verschillen tussen reserves en voorzieningen

In onderstaande tabel zijn de verschillen tussen reserves en voorzieningen schematisch weergegeven:

Omschrijving	Reserve	Voorziening
Onderdeel van	Eigen Vermogen	Vreemd vermogen
Wijziging bestemming	Mogelijk (raadsbesluit)	Niet mogelijk
Aanwending vrij	Ja (raadsbesluit vereist) ¹	Nee, alleen voor betreffend doel
Opbouw (dotatie)	Resultaatsbestemming (raadsbesluit vereist)	Nemen van een exploitatielast
Onttrekking (aanwending)	Resultaatsbestemming (raadsbesluit vereist)	Worden direct in mindering gebracht op de voorziening

¹ Bij kapitaallastenreserves dient dan wel de vervangende dekking te worden aangegeven.

3. Beleid en beheer

In dit hoofdstuk worden de beleids- en beheersmatige aspecten van het instellen, muteren en opheffen van reserves en voorzieningen geformuleerd.

3.1 Reserves

3.1.1 Instellingscriteria reserves

Vanwege de doelmatigheid verdient het aanbeveling om het aantal reserves zo beperkt mogelijk te houden, zowel qua omvang als aantal. Hierbij moet natuurlijk wel rekening worden gehouden met de wettelijke voorschriften zoals vermeld in hoofdstuk 2. In beginsel betekent dit dat er alleen een algemene reserve is en een beperkt aantal duidelijk geformuleerde bestemmingsreserves.

Bestemmingsreserves worden alleen ingesteld:

- a. Voor concrete, in principe binnen vooraf bepaalde tijd te realiseren, door de raad vast te stellen doelen. Reservevorming dient hiervoor gemotiveerd noodzakelijk te zijn. Blijft realisatie binnen de gestelde termijn uit, dan vindt opnieuw afweging door de raad plaats; dit kan betekenen dat de reserve kan worden gehandhaafd voor het doel waarvoor deze is gevormd, of dat de bestemming wordt veranderd en de reserve om die reden kan worden opgeheven;
- b. Voor het veiligstellen van object- of doelsubsidies/bijdragen van derden of niet benutte delen daarvan, waarvan de verplichting tot het doen van uitgaven zich pas in latere jaren voordoet, maar die niet specifiek hoeven te worden besteed (dus waarop geen terugbetalingsverplichting rust);
- c. Voor de egalisatie van ongewenste schommelingen in gemeentelijke tarieven die naar derden toe (of intern) worden gehanteerd, indien de besteding niet dusdanig gebonden is dat de middelen moeten worden teruggegeven als ze niet zijn besteed aan het doel waarvoor ze zijn geheven.

3.1.2 Wijze van instelling reserves

Om te voorkomen dat onnodig middelen worden vastgelegd waarvoor een andere bestemming mogelijk is, moeten goede gronden aanwezig zijn om een reserve in te stellen of in stand te houden. Aan de andere kant moet er natuurlijk ook voor worden gewaakt dat de begrotingspositie van de gemeente, door financiële risico's waarvoor geen buffer is gevormd, wordt aangetast.

De omvang van de reserves moet daarom worden afgestemd op het doel dat er mee gediend moet worden c.q. op de omvang van de risico's dan wel de verplichtingen en/of verliezen die erdoor moeten worden afgedekt.

Om het budgetrecht van de raad op het terrein van de reserves tot zijn recht te laten komen zal het instellen of opheffen van reserves bij afzonderlijk raadsbesluit (apart beslispunt) dienen plaats te vinden. In het raadsbesluit zal aandacht besteed moeten worden aan het volgende:

- a. Omschrijving van het doel waarvoor de reserve wordt gevormd;
- b. Minimale en/of maximale omvang;
- c. Wijze van stortingen en onttrekkingen (structureel of incidenteel);
- d. Looptijd.

Voor de vorming van een bestemmingsreserve geldt een minimale omvang van € 100.000.

3.1.3 Mutaties op reserves

Alle mutaties op reserves vereisen de goedkeuring van de raad. Dit gebeurt vooraf bij de vaststelling van de begroting en bij afzonderlijk raadsbesluit (wat zal leiden tot een begrotingswijziging).

In het algemeen geldt dat de raad voorgenomen onttrekkingen en dotaties aan de reserves, zoals samengevat in het overzicht reserves, bij de programmabegroting toestaat. Bij de jaarrekening zal achteraf de vaststelling plaatsvinden. Het rechtstreeks boeken van uitgaven en ontvangsten op reserves is niet toegestaan. Deze bedragen behoren als reservemutatie bij het betreffende programma/ product te worden verantwoord. De toevoegingen en onttrekkingen aan reserves worden echter niet als last respectievelijk bate gekwalificeerd. Het uiteindelijk gerealiseerde resultaat ontstaat door het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten te verrekenen met het saldo van reservemutaties.

3.1.4 Wijzigen doel of bestemming reserves

Het principe van (bestemmings-)reserves is dat de raad te allen tijde het doel of de bestemming kan wijzigen. Voor een dergelijke wijziging is dus altijd een apart raadsbesluit benodigd.

3.1.5 Opheffen van reserves

Een bestemmingsreserve blijft alleen bestaan als het nut en de noodzaak onomstotelijk vast staan. Wanneer het doel op basis waarvan een reserve is gevormd op enig moment vervalt, dan dient de reserve te worden opgeheven. Ook als een bestemmingsreserve voor een investeringsvoornemen binnen de aangegeven maximale looptijd niet heeft geleid tot een investering, valt de bestemmingsreserve vrij en wordt deze aan de algemene reserve toegevoegd, na besluit door de raad.

3.2 Voorzieningen

3.2.1 Instellen van voorzieningen

Bij het vaststellen van voorzieningen is er geen ruimte voor het maken van keuzen omdat voorzieningen voortvloeien uit bestaande voorwaardelijke verplichtingen en daarmee een verplichtend karakter hebben. Het college is daarom bevoegd binnen de geldende budgettaire kaders tot het instellen of opheffen van voorzieningen. Dit vereist een expliciet collegebesluit.

Bij de instelling van de voorzieningen wordt in ieder geval het volgende aangegeven:

- Onderbouwing waarop de vorming en omvang van de voorziening is gebaseerd;
- Geplande looptijd van de voorziening (effectuering van de verplichting).

De minimale omvang van een egalisatievoorziening bedraagt € 10.000.

Het instellen van voorzieningen, welk een rechtstreeks gevolg is vanuit de bedrijfsvoering en wettelijke regelingen, kan achteraf bij de vaststelling van de jaarrekening (toelichting op de balans) worden geformaliseerd.

De wet geeft aan dat voor bepaalde voorzieningen een voorziening gevormd moet worden. Dit betreffen dan voorzieningen voor afdekking van risico's. Bij deze voorzieningen geldt het principe dat "verliezen" genomen moeten worden zodra ze bekend zijn. Het nemen van verlies betekent het direct ten laste van de exploitatie verwerken.

3.2.2 Beoordelen van voorzieningen

Elke voorziening moet de omvang hebben van de desbetreffende verplichting of het desbetreffende risico. Bij afsluiting van de jaarrekening wordt beoordeeld of de voorziening van voldoende omvang is. Als geconstateerd wordt dat de voorziening op basis van nacalculatie een te hoge omvang vertoont, komt dit via de exploitatie ten gunste van de algemene middelen. Voorzieningen, waarvan de onderbouwing ontbreekt, vallen bij de accountantscontrole op de jaarrekening onder de foutmarge voor de toetsing op getrouwheid.

Belangrijk is dat, als de onderbouwing van een voorziening ontbreekt c.q. het risico redelijkerwijs niet in te schatten is, er geen voorziening kan worden gevormd. In dat geval is vermelding van het risico in de paragraaf weerstandsvermogen op zijn plaats.

3.2.3 Mutaties op voorzieningen

Mutaties in voorzieningen wegens toevoegingen of door vrijval vloeien uitsluitend voort uit het aanpassen aan een nieuw noodzakelijk niveau. De overige mutaties bestaan alleen uit verminderingen wegens aanwending voor het doel waarvoor de voorziening is ingesteld.

Toevoegingen aan voorzieningen gebeuren ten laste van het programma, waarop de betreffende gelden zijn ontvangen dan wel waaruit de verplichting is voortgekomen. Zij maken daardoor deel uit van het rekeningsresultaat vóór bestemming (resultaatbepaling).

Onttrekkingen aan de voorzieningen komen niet meer in de exploitatie tot uiting, maar vinden rechtstreeks op de balans plaats. Indien de activiteit namelijk ook weer ten laste van de exploitatie zou lopen, zou het bedrag van de aanwending tweemaal als een last verantwoord worden.

3.2.4 Opheffen van voorzieningen

Het opheffen van voorzieningen (m.u.v. egalisatievoorzieningen) vindt plaats op het moment dat de verplichting c.q. het ingeschatte risico zich heeft geëffectueerd. Nadat afhandeling heeft plaatsgevonden valt een eventueel saldo vrij t.g.v. de exploitatie in het jaar van afhandeling.

Het besluit tot het opheffen van egalisatievoorzieningen ligt bij de gemeenteraad en is het gevolg van veranderde omstandigheden waartoe de voorziening is ingesteld (bijvoorbeeld verkoop van gebouwen).

4. Rentebeleid

Reserves en voorzieningen worden gerekend tot de eigen financieringsmiddelen. In plaats van externe financiering kunnen reserves en voorzieningen als financieringsmiddel voor gemeentelijke uitgaven worden ingezet, zodat niet aan derden rente moet worden betaald. Voor het toerekenen van rentekosten aan gemeentelijke activiteiten is de vraag of extern (geldleningen) dan wel intern (eigen financieringsmiddelen) is gefinancierd niet relevant. Vanuit het gezichtspunt van een zuivere kostprijsberekening verdient het daarom de voorkeur (commissie BBV) zowel de externe als de interne financieringskosten door middel van een omslagstelsel door te belasten, de zogenoemde renteomslag.

Met ingang van 2010 is gekozen voor een methode van renteomslag waarbij ook een (fictieve) rente over de eigen financieringsmiddelen in de omslag wordt betrokken². Hierbij moet de rente die aan derden is verschuldigd evenals de fictieve rente over de eigen middelen als last worden opgenomen (omgeslagen over de programma's behorende bij de activa waaraan wordt toegerekend). Jaarlijks, bij de begroting, wordt beoordeeld of de gehanteerde interne rentevoet (de omslagrente) zich nog verhoudt met de (ontwikkelingen in de) feitelijke markttrenten.

Bovenstaande methode van renteomslag dient niet verward te worden met de rentetoevoeging aan reserves en voorzieningen *om deze op peil te houden*. Op grond van het BBV mag aan reserves wel rente worden toegerekend, maar aan voorzieningen niet omdat een voorziening jaarlijks beoordeeld moet worden op de inhoud (bij een standaard rentetoevoeging aan de voorziening is daar geen sprake van). Echter als sprake is van een voorziening tegen contante waarde zijn jaarlijkse toevoegingen in verband met de CW-rekenrente toegestaan³. Gemeente Beverwijk rekent geen rente toe aan reserves en voorzieningen.

² Gemeente Beverwijk volgt hiermee methode 1 uit de notitie rente van de Commissie BBV d.d. 09-12-2013 (p.6)

³ Deze toevoegingen zijn dan immers nodig om de voorziening op het juiste niveau te houden. Een dergelijke toevoeging wordt niet gezien als een rentetoevoeging, maar als een toevoeging om de voorziening op de juiste hoogte te houden. Deze toevoeging moet via het desbetreffende programma lopen waaronder de voorziening valt.

5. Actualisatie reserves en voorzieningen

Op basis van het beleids- en beheerkader uit deze nota zijn de reserves en voorzieningen beoordeeld en geactualiseerd.

Voor een uitgebreide weergave van de doelstelling, voeding, bestedingsraming, omvang, looptijd en bijzonderheden wordt verwezen naar bijlage 1 en 2.

5.1 Op te heffen reserves en voorzieningen

De volgende reserves en voorzieningen kunnen worden opgeheven. De reden van opheffing wordt in onderstaande tabel toegelicht:
bij vorming is de reserve gevoed met geld uit de reserve ondergrondse afvalinzameling

Bestemmingsreserves			<i>Bedragen in €</i>
Op te heffen reserve	Stand per 31-12-2013	Reden van opheffing	Saldo overbrengen naar
Milieu-innovatie	€ 31.000	Er is € 25.000 besteed aan EPA-adviezen en € 144.000 aan de investering i/d Warmte-Koude-Opslag installatie op het Stationsplein. Voor de resterende middelen zijn geen nadere doelen bepaald.	Voorstel: naar reserve ondergrondse afvalinzameling (bij vorming is de reserve gevoed uit de reserve ondergrondse afvalinzameling)
Huurcompensatie	0	Bij de jaarrekening 2012 heeft de laatste onttrekking plaatsgevonden. De reserve was gevormd uit de verkoopopbrengst van grond aan de Bazaar en werd gebruikt voor het opheffen van huurderiving. De reserve is uitgeput en heeft geen functie meer.	N.v.t.

Voorzieningen			<i>Bedragen in €</i>
Op te heffen reserve	Stand per 31-12-2013	Reden van opheffing	Saldo overbrengen naar
Prins Bernardlaan	0	Bij de jaarrekening 2013 heeft de laatste onttrekking plaatsgevonden. Het betreft een afgeronde grond-exploitatie.	N.v.t.

Eveneens zijn ten opzichte van de vorige nota reserves en voorzieningen 2010 al in de afgelopen jaren een aantal voorzieningen opgeheven na het wegvallen van het daaraan verbonden risico of de verplichting. Dit betreft de voorzieningen overgang Cocensus, WAO/WIA, Inrichting Belten, Grex Stationsgebied 1^e fase (maar overgegaan in voorziening Grex BOS), Grex Wijckerpoort, RON, Gelden halt en Afkoop BWS subsidie.

5.2 Toe te voegen reserves en voorzieningen

Ten opzichte van de nota reserves en voorzieningen uit 2010 zijn een aantal nieuwe reserves opgenomen waar de raad al mee heeft ingestemd. Het betreft de reserve Aagtenpark, reserve MGOIP sportaccommodaties, bestemmingsreserve onderhoud en beheer groen, en bestemmingsreserve onderhoud en beheer civiel.

Bij Raadsbesluit INT-14-10352 is het college verzocht om een voorstel in te dienen voor het instellen van een bestemmingsreserve voor de drie decentralisaties. Dit voorstel wordt in deze nota gedaan.

De raad wordt verzocht in te stemmen met de instelling van een (egalisatie)bestemmingsreserve voor de drie decentralisaties met onderstaande kenmerken:

Naam van de reserve	Decentralisaties
Doel van de reserve	Opvangen van financiële risico's van de drie decentralisaties in het sociale domein.
Voeding	<p>Enmalige uitkering per 01-01-2014 vanuit de Algemene Reserve van de Gemeenschappelijke Regeling "IJmond Werkt!" (deel Beverwijk is € 958.335).</p> <p>Invoerings- en uitvoeringskosten worden taakstellend begroot en gemonitord in de exploitatie (decentralisatieonderdelen zijn administratief verbijzonderd in de exploitatie). Overschotten en tekorten op deze decentralisatieonderdelen worden verrekend via de reserve decentralisaties (egalisatiefunctie). Dit net zoals bij de bestemmingsreserves onderhoud en beheer civiel en groen.</p>
Bestedingsraming	Geen
Maximale omvang	Maximale omvang is afhankelijk van besluitvorming (lokaal en IJmondiaal), zicht op de uitkomst van de offerteprocedure (prijs- en hoeveelheidseffecten zijn nog niet bekend) en de geïnventariseerde risico's met betrekking tot de drie decentralisaties.
Omvang per 1-1-2014	Was nog niet ingesteld per deze datum; bij instelling wordt vanuit de Algemene Reserve van de Gemeenschappelijke Regeling "IJmond Werkt!" € 958.335 gedoteerd (deel Beverwijk)
Minimale omvang	€ 100.000 bij vorming; € 0 na vorming
Maximale looptijd	Niet aangegeven
Bijzonderheden	<p>Er is verzocht om instelling via raadsbesluit d.d. 1 juli 2014 (INT-14-10352), na amendement. Vier gemeenten werken samen in de Gemeenschappelijke Regeling "IJmond Werkt!". Elke gemeente creëert een afzonderlijke bestemmingsreserve (vrij besteedbare eigen middelen).</p> <p>De rijksvergoeding voor de drie decentralisaties loopt via een integratie-uitkering. De middelen blijven weliswaar voor een termijn van drie jaar apart zichtbaar op de begroting, maar het kabinet heeft de bestedingsvoorwaarde laten vervallen zodat de middelen vrij besteedbaar zijn.</p>

De voorziening grex BOS en de voorziening oninbaarheid zijn nieuw ten opzichte van de nota reserves en voorzieningen uit 2010 maar zijn wel al bekend bij college en raad via recente verloopoverzichten in begroting en jaarrekening.

Bijlagen

Bijlage 1 – Overzicht reserves na actualisatie

Algemene reserves

Naam van de reserve	Reserve vast eigen vermogen
Doel van de reserve	Het aanhouden van een vast eigen vermogen voor het handhaven van een structureel dekkingsmiddel op de begroting
Voeding	N.v.t.
Bestedingsraming	N.v.t.
Maximale omvang	Huidige omvang
Omvang per 1-1-2014	€ 5.083.900
Minimale omvang	Huidige omvang
Maximale looptijd	Onbeperkt
Bijzonderheden	Geen

Naam van de reserve	Algemene reserve
Doel van de reserve	De algemene reserve dient als buffer om schommelingen in het resultaat en onverwachte tegenvallers op te vangen
Voeding	Batige rekeningsaldi, resultaten van verkoop van eigendommen en eventuele winstaftoppingen grondexploitatie
Bestedingsraming	Afhankelijk van onvoorziene ontwikkelingen
Maximale omvang	Is afhankelijk van het risicoprofiel / benodigd weerstandsvermogen
Omvang per 1-1-2014	€ 8.466.900 na resultaatsbestemming 2013
Minimale omvang	Is afhankelijk van het risicoprofiel / benodigd weerstandsvermogen
Maximale looptijd	Onbeperkt
Bijzonderheden	Geen

Naam van de reserve	Nog te bestemmen resultaat
Doel van de reserve	Het jaarresultaat wordt pas na besluitvorming door de raad bestemd. Tot dat moment wordt het jaarresultaat apart vermeld.
Voeding	Het jaarresultaat
Bestedingsraming	N.v.t.
Maximale omvang	N.v.t.
Omvang per 1-1-2014	Nihil (na bestemming naar de algemene reserve)
Minimale omvang	N.v.t.
Maximale looptijd	N.v.t.
Bijzonderheden	Geen

Bestemmingsreserves

Naam van de reserve	Egalisatiereserve Parkeren
Doel van de reserve	Egaliseren van het jaarlijkse exploitatieresultaat parkeren
Voeding	Saldo van het product parkeren
Bestedingsraming	Zie meerjarenprognose egalisatiereserve parkeren (UIT-13-03280 en INT-13-03541) met onderbouwing t/m 2026 (stand van zaken juni 2013). Ter dekking van te bouwen parkeergarage op Meerplein en exploitatielasten van de ondergrondse fietsenstalling op stationsplein.
Maximale omvang	Geen
Omvang per 1-1-2014	€ 7.403.500
Minimale omvang	€ 0
Maximale looptijd	Onbeperkt
Bijzonderheden	Zie rapportage Bebouwd Parkeren centrumplannen (Raadsbesluit 2012/43111, vastgesteld door raad op 6-11-2012)

Naam van de reserve	Kapitaallasten Atletiekbaan
Doel van de reserve	Afdekken van de jaarlijkse kapitaallasten van de atletiekbaan
Voeding	N.v.t.
Bestedingsraming	Conform vastgesteld dekkingsplan
Maximale omvang	De oorspronkelijke investering (€ 658.127)
Omvang per 1-1-2014	€ 270.000
Minimale omvang	N.v.t.
Maximale looptijd	2019
Bijzonderheden	Na uitputting van deze reserve verloopt de jaarlijkse onttrekking na 2019 via de reserve MGOIP Sportaccommodaties

Naam van de reserve	Kapitaallasten Stadhuis
Doel van de reserve	Afdekken van de jaarlijkse kapitaallasten van nieuwe Stadhuis
Voeding	Eenmalige dotatie uit diverse bronnen (zie Investerings- en dekkingsplan Stadhuis)
Bestedingsraming	Conform vastgesteld Investerings- en dekkingsplan Stadhuis
Maximale omvang	€ 7.815.000
Omvang per 1-1-2014	€ 5.839.000
Minimale omvang	N.v.t.
Maximale looptijd	2051
Bijzonderheden	Geen

Naam van de reserve	Afvalinzameling
Doel van de reserve	Egaliseren van de kosten en opbrengsten van afvalinzameling en dekking van de kosten van ondergrondse afvalcontainers
Voeding	Bij vorming een eenmalige dotatie vanuit de voormalige reserve diftar. Jaarlijks saldo van het product Afvalverwijdering
Bestedingsraming	2014: Modernisering ABS Tolhek € 96.534, Ondergrondse containers Wijk aan Duinerweg € 18.000, Ondergrondse containers Alkmaarseweg € 28.000, Zweedselaan € 12700 2015: Modernisering ABS Tolhek € 60.000, Ondergrondse containers Vinkenbaan € 72.000, Ondergrondse containers Oosterwijk € 36.000 2016: Modernisering ABS Tolhek € 30.000
Maximale omvang	N.v.t.
Omvang per 1-1-2014	€ 813.200
Minimale omvang	€ 0
Maximale looptijd	Continue
Bijzonderheden	Geen

Naam van de reserve	Egalisatiereserve riolering
Doel van de reserve	Egaliseren van de kosten die ten grondslag liggen aan de rioolrechten (kostendekkendheid tarieven) en werkt als buffer tussen de zeer wisselende uitgaven en de gelijkmatige inkomsten over een langere periode.
Voeding	Saldo van het product riolering
Bestedingsraming	Geen
Maximale omvang	N.v.t.
Omvang per 1-1-2014	€ 4.225.500
Minimale omvang	€ 0
Maximale looptijd	Continue
Bijzonderheden	Relatie met GRP 2010-2015, vastgesteld op 28-10-2010 (2010/35692). Huidige GRP loopt t/m 2015 wordt in 2015 herzien. Bij de herziening van het GRP wordt bekeken of de stand van de reserve toereikend is om toekomstige uitgaven te dekken.

Naam van de reserve	Grondexploitaties
Doel van de reserve	Buffer voor het opvangen van risico's met betrekking tot grondexploitaties (omdat er per definitie sprake is van veelal specifieke risico's).
Voeding	Overheveling vanuit algemene reserve / winstaftoppingen grondexploitatie. Jaarlijks wordt in het Meerjarenperspectief Grondexploitaties beoordeeld of de reserve van voldoende omvang is op basis van een ratio weerstandsvermogen van minimaal 1,0 en op basis van aanvullende criteria: <ul style="list-style-type: none"> • minimaal niveau van € 1,0 miljoen • 25% van huidige boekwaarde • moet ten minste de te verwachten verhoging van de verliesvoorzieningen naar de eindwaarde afdekken.
Bestedingsraming	Geen
Maximale omvang	Is afhankelijk van het risicoprofiel grondexploitaties
Omvang per 1-1-2014	€ 2.402.900
Minimale omvang	€ 1.000.000
Maximale looptijd	Onbeperkt

Bijzonderheden	Vanuit het oogpunt van transparantie is in 2010 besloten om de risico's met betrekking tot grondexploitaties afzonderlijk in beeld te brengen en ter afdekking van deze risico's een aparte bestemmingsreserve grondexploitaties te vormen.
----------------	---

Naam van de reserve	Aagtenpark
Doel van de reserve	Egaliseren van de projectkosten Aagtenpark
Voeding	Overheveling van het saldo van product 13102
Bestedingsraming	Conform projectplanning
Maximale omvang	Conform projectraming
Omvang per 1-1-2014	€ 29.400
Minimale omvang	€ 0
Maximale looptijd	Eind 2016
Bijzonderheden	Deze reserve is ingesteld bij jaarrekening 2012. Meer informatie in het raadsvoorstel "Realisatie Aagtenpark", 2008/10356

Naam van de reserve	MGOIP Sportaccommodaties
Doel van de reserve	Egaliseren van de jaarlijkse kosten van het groot onderhoud en de kapitaallasten van de sportvoorzieningen.
Voeding	Totaal is er jaarlijks € 851.750 beschikbaar voor de kosten van het MGOIP. Het resterende bedrag wordt gestort.
Bestedingsraming	Conform het MGOIP sport 2014-2017
Maximale omvang	Nvt
Omvang per 1-1-2014	Was nog niet ingesteld per deze datum
Minimale omvang	€ 0
Maximale looptijd	Na afloop van het MGOIP 2014-2017 zal er een nieuw MGOIP 2018-2021 worden opgesteld
Bijzonderheden	Deze reserve is 13 maart 2014 ingesteld (zie INT-13-06847)

Naam van de reserve	Onderhoud en beheer Civiel
Doel van de reserve	Mogelijk maken van efficiënte meerjarige inzet van onderhoudsbudgetten.
Voeding	Saldo van het groot onderhoudsbudget Civiel (product 13029) inclusief mogelijke (positieve of negatieve) aanbestedingsresultaten (aangebestedingsresultaten zitten in het saldo en zijn dus geen aanvulling)
Bestedingsraming	Geen
Maximale omvang	Geen
Omvang per 1-1-2014	€ 23.100
Minimale omvang	€ 0
Maximale looptijd	Continue
Bijzonderheden	Deze reserve is in 2012 ingesteld, zie raadsbesluit 2012/51815 en dient samen te worden gezien met de bestemmingsreserve onderhoud en groen.

Naam van de reserve	Onderhoud en beheer Groen
Doel van de reserve	Mogelijk maken van efficiënte meerjarige inzet van onderhoudsbudgetten.
Voeding	Saldo van het groot onderhoudsbudget Groen (product 14066) inclusief mogelijke (positieve of negatieve) aanbestedingsresultaten
Bestedingsraming	Geen
Maximale omvang	Geen
Omvang per 1-1-2014	€ 92.100
Minimale omvang	€ 0
Maximale looptijd	Continue
Bijzonderheden	Deze reserve is in 2012 ingesteld, zie raadsbesluit 2012/51815 en dient samen te worden gezien met de bestemmingsreserve onderhoud en beheer civiel.

Naam van de reserve	Decentralisaties
Doel van de reserve	Opvangen van financiële risico's van de drie decentralisaties in het sociale domein.
Voeding	<p>Enmalige uitkering per 01-01-2014 vanuit de Algemene Reserve van de Gemeenschappelijke Regeling "IJmond Werkt!" (deel Beverwijk is € 958.335).</p> <p>Invoerings- en uitvoeringskosten worden taakstellend begroot en gemonitord in de exploitatie (decentralisatieonderdelen zijn administratief verbijzonderd in de exploitatie). Overschotten en tekorten op deze decentralisatieonderdelen worden verrekend via de reserve decentralisaties (egalisatiefunctie)-</p>
Bestedingsraming	Geen
Maximale omvang	Maximale omvang is afhankelijk van besluitvorming (lokaal en IJmondiaal), zicht op de uitkomst van de offerteprocedure (prijzen en hoeveelheidseffecten zijn nog niet bekend) en de geïnventariseerde risico's met betrekking tot de drie decentralisaties.
Omvang per 1-1-2014	Was nog niet ingesteld per deze datum; bij instelling wordt vanuit de Algemene Reserve van de Gemeenschappelijke Regeling "IJmond Werkt!" € 958.335 gedoteerd (deel Beverwijk)
Minimale omvang	€ 100.000 bij vorming; € 0 na vorming
Maximale looptijd	Niet aangegeven
Bijzonderheden	Er is verzocht om instelling via raadsbesluit d.d. 1 juli 2014 (INT-14-10352), na amendement. Vier gemeenten werken samen in de Gemeenschappelijke Regeling "IJmond Werkt!". Elke gemeente creëert een afzonderlijke bestemmingsreserve (vrij besteedbare eigen middelen). De rijksvergoeding voor de drie decentralisaties loopt via een integratie-uitkering. De middelen blijven weliswaar voor een termijn van drie jaar apart zichtbaar op de begroting, maar het kabinet heeft de bestedingsvoorwaarde laten vervallen zodat de middelen vrij besteedbaar zijn.

Bijlage 2 – Overzicht voorzieningen na actualisatie

Voorzieningen verplichtingen, verliezen en risico's (ex artikel 44 lid 1 a & b BBV)

Naam van de voorziening	Voorziening FPU
Doel van de voorziening	Opvang verplichtingen voortvloeiende uit de FPU-regeling
Voeding	Dotatie vanuit programma 11 Middelen
Bestedingsraming	De toekomstige verplichtingen zijn berekend per persoon op basis van einddatum
Omvang per 1-1-2014	€ 32.700
Maximale looptijd	De voorziening eindigt van rechtswege op 21 december 2014
Bijzonderheden	Geen

Naam van de voorziening	Voorziening wachtgeldverplichting voormalig personeel
Doel van de voorziening	Ondervangen van derving van inkomen in geval van werkloosheid bij beëindiging ambtelijk dienstverband door het toekennen van werkloosheidsuitkeringen aan voormalige werknemers.
Voeding	Dotatie vanuit programma 11 Middelen
Bestedingsraming	De toekomstige verplichtingen zijn berekend per persoon op basis van einddatum
Omvang per 1-1-2014	€ 222.200
Maximale looptijd	Continue
Bijzonderheden	De voorziening wordt elk jaar bij het opmaken van de jaarrekening geactualiseerd.

Naam van de voorziening	Voorziening wachtgeld wethouders
Doel van de voorziening	Ondervangen van derving van inkomen in geval van werkloosheid bij beëindiging wethouderschap.
Voeding	Dotatie vanuit programma 1 Openbaar bestuur
Bestedingsraming	De toekomstige verplichtingen zijn berekend per persoon op basis van einddatum
Omvang per 1-1-2014	€ 363.300
Maximale looptijd	Continue
Bijzonderheden	De verplichtingen worden elk jaar bij het opmaken van de jaarrekening geactualiseerd op basis van actuariële berekeningen

Naam van de voorziening	Voorziening pensioenen wethouders
Doel van de voorziening	Voldoen aan mogelijke rechten op pensioenuitkeringen aan (ex-) wethouders en hun nabestaanden conform de APPA-regeling
Voeding	Dotatie vanuit programma 1 Openbaar bestuur
Bestedingsraming	De toekomstige verplichtingen zijn berekend per persoon op basis van einddatum
Omvang per 1-1-2014	€ 2.662.900
Maximale looptijd	Continue
Bijzonderheden	De verplichtingen worden elk jaar bij opmaken v/d jaarrekening geactualiseerd op basis van actuariële berekeningen

Naam van de voorziening	Voorziening grex BOS
Doel van de voorziening	Dekken van de verliesgevende grondexploitaties
Voeding	Uit exploitatie
Bestedingsraming	Wordt jaarlijks bijgesteld in het meerjarenperspectief grondexploitatie (MJP)
Omvang per 1-1-2014	€ 6.568.000
Maximale looptijd	Afhankelijk van ontwikkeling grex BOS, naar verwachting eind 2017.
Bijzonderheden	Voor de verliesgevende grondexploitaties wordt conform BBV een aparte verliesvoorziening opgenomen.

Naam van de voorziening	Voorziening oninbaarheid
Doel van de voorziening	De voorziening wordt gevormd voor drie debiteursoorten: 1. Reguliere debiteuren; 2. Debiteuren belastingen; 3. Debiteuren sociale dienst.
Voeding	Ad 1. De voorziening wordt bepaald door openstaande posten zoals ondergebracht bij de deurwaarder aan het einde van het jaar en een inschatting van bijzondere posten. Ad 2. De voorziening wordt bepaald op basis van percentage van het openstaande bedrag naar ouderdomsjaar en een inschatting van bijzondere posten. Ad 3. De voorziening wordt bepaald op basis van percentage van het opstaand saldo en inschatting bijzondere posten.
Bestedingsraming	N.v.t.
Omvang per 1-1-2014	Ad 1: € 568.000, ad2 € 1.470.900, ad 3 € 1.338.600 Totaal € 3.377.500
Maximale looptijd	Continue
Bijzonderheden	Geen

Egalisatievoorzieningen (ex artikel 44 lid 1 c BBV)

Er zijn geen egalisatievoorzieningen

Voorzieningen gelden van derden (ex artikel 44 lid 2 BBV)

Naam van de voorziening	Voorziening afkoopsommen begraafplaats
Doel van de voorziening	Het egaliseren van ontvangen afkoopsommen voor het jaarlijks onderhoud van de begraafplaats en werkt als buffer tussen de zeer wisselende uitgaven en de gelijkmatige inkomsten over een langere periode
Voeding	Ontvangen afkoopsommen
Bestedingsraming	Jaarlijkse onttrekking ten gunste van product 14096 begraafplaats
Omvang per 1-1-2014	€ 542.600
Maximale looptijd	Continue
Bijzonderheden	Geen

Naam van de voorziening	Voorziening onderhoud containerterminal Beverwijk
Doel van de voorziening	Gelijkmatige verdeling van de onderhoudslasten van de containerterminal
Voeding	Jaarlijkse dotatie vanuit programma 15 Economische zaken, product 13033 Haven
Bestedingsraming	Geen
Omvang per 1-1-2014	€ 91.700
Maximale looptijd	30 jaar
Bijzonderheden	Geen